

dr hab. Milena Ratajczak-Mrozek, prof. UEP
Katedra Marketingu Międzynarodowego
Instytut Gospodarki Międzynarodowej
Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

Poznań, dnia 7 stycznia 2022 r.

Recenzja dorobku dr. Krzysztofa Celucha

w postępowaniu habilitacyjnym wszczętym w dniu 31 maja 2021 r. w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości

1. Podstawa formalna

Podstawą formalną sporządzenia niniejszej recenzji jest pismo Przewodniczącej Rady Dyscypliny Naukowej Nauki o Zarządzaniu i Jakości Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, prof. dr hab. Aldony Glińskiej-Noweś z dnia 15.11.2021 r.. W piśmie zostałam poinformowana o powołaniu mnie w skład komisji habilitacyjnej w celu przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego dr. Krzysztofa Celucha w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości, powierzając mi obowiązki recenzentki.

Oceny dokonano w oparciu o wymagania prawne zawarte w Ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668 z późn. zm.), zgodnie z którą:

„Art. 219. 1. Stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która:

- 1) posiada stopień doktora;
- 2) posiada w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny (...)
- 3) wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.”

Dostarczona mi dokumentacja obejmuje:

- Wniosek habilitanta o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości,
- Informacje i dane osobowe,
- Dokument stwierdzający posiadanie stopnia doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce,
- Autoreferat na temat dorobku i osiągnięć w pracy naukowo-badawczej,
- Wykaz osiągnięć naukowych, stanowiących znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny,
- Oświadczenie o wcześniejszym ubieganiu się o habilitację,
- Teksty raportów i artykułów wchodzących w skład ocenianego cyklu powiązanych tematycznie artykułów naukowych będących podstawą ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego,
- Dwa oświadczenia współautorów,
- Dwa zaświadczenia o odbytych stażach badawczych.

2. Ocena spełnienia wymagania art. 219 ust 1. pkt 1., które określa, że stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która posiada stopień doktora.

Do wniosku załączono kopię dokumentu stwierdzającego posiadanie stopnia doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce nadanego uchwałą Rady Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 4 lipca 2021 roku.

3. Ocena spełnienia wymagania art. 219 ust 1. pkt 2., które określa, że stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która posiada w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny

Ocena głównego osiągnięcia naukowego

Jako osiągnięcie naukowe będące podstawą ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego wskazano cykl powiązanych tematycznie publikacji i artykułów naukowych pod tytułem „Zarządzanie doświadczeniem klienta w branży spotkań”.

Habilitant wskazał 8 tekstów wchodzących w skład cyklu:

1. Celuch K., Dziedzic E., Berbeka J., Kondas M., Liszka W., Soćko K., 2017, *Poland Meetings Impact 2015 – Wpływ ekonomiczny przemysłu spotkań na gospodarkę Polski*, MPI Pland, Szkoła Główna Turystyki i Rekreacji w Warszawie
2. Celuch K., Neuhofer B., Kondas M., Liszka W., 2020, *Poland Events Impact 2019 – Wpływ ekonomiczny przemysłu spotkań na gospodarkę Polski*, Celuch Consulting, Szkoła Główna Turystyki i Hotelarstwa Vistula
3. Dedeoğlu B.B., Van Niekerk M., Weinland J., Celuch K., 2019, *Re-conceptualizing customer-based destination brand equity*, Journal of Destination Marketing & Management
4. Neuhofer B., Magnus B., Celuch K., 2021, *The impact of artificial intelligence on event experiences: a scenario technique approach*, Electronic Markets
5. Celuch K., 2021, *Events and technology towards a sustainable future: A bibliometric review and research agenda*, International Journal of Event and Festival Management (w rzeczywistości prawidłowy tytuł to: *Event technology for potential sustainable practices: a bibliometric review and research agenda*)
6. Neuhofer B., Celuch K., To T.L., 2020, *The psychological dimensions of transformative festival experiences*, International Journal of Contemporary Hospitality Management (w rzeczywistości prawidłowy tytuł to: *Experience design and the dimensions of transformative festival experiences*)
7. Celuch K., 2020, *Customers' Perceptions towards Online Event Ticket Sellers Using Topic Modeling*, International Journal of Event and Festival Management (w rzeczywistości prawidłowy tytuł to: *Customers' experience of purchasing event tickets: mining online reviews based on topic modeling and sentiment analysis*)
8. Celuch K., 2021, *How many hashtags is too many? A case study of #foodfestivals experience*, Journal of Physical Education and Sport (w rzeczywistości prawidłowy tytuł to: *Hashtag usage and user engagement on Instagram: The case of # foodfestivals*)

Zgodnie z deklaracją autora celem cyklu jest „scharakteryzowanie branży spotkań, jej roli w gospodarce oraz podstawowych zagadnień zarządzania doświadczeniem klienta wynikających z faz rozwoju branży spotkań. Sam cykl składa się z trzech części:

- istota i rola branży spotkań w gospodarce (pozycja 1 i 2 w cyklu),
- destynacja a doświadczenie klienta w branży spotkań (pozycja 3),
- wykorzystanie nowoczesnych technologii w branży spotkań (pozycja 4-8).

Na wstępie oceny głównego osiągnięcia naukowego należy zaznaczyć, że dokumentacja, w tym autoreferat, są przygotowane niestarannie. Po pierwsze, dotyczy to wskazanych powyżej tytułów artykułów z cyklu. Aż 4 z 8 tytułów w autoreferacie (s. 6) jest nieprawidłowych. Patrząc od strony formalnej, numery doi artykułów podane na następnych stronach

autoreferatu są prawidłowe, co pozwala mimo wszystko zidentyfikować artykuły. Niemniej jednak świadczy to o braku staranności i dokładności ze strony Habilitanta. Potwierdzają to też błędy stylistyczne i brak spójności w formie opisu np. publikacji. Po drugie, w przypadku publikacji współautorskich Habilitant w autoreferacie wyłącznie opisał ogólny wkład publikacji jako całości w rozwój nauki, nie wyróżniając precyzyjnie swojego wkładu indywidualnego w powstanie dzieła. Wkład został zaznaczony w „Wykazie osiągnięć naukowych stanowiących znaczny wkład w rozwój nauki o zarządzaniu i jakości”, przy czym określono udział procentowy i bardzo zwięzły charakter wkładu. Z tego powodu dla oceny za najważniejsze uznają publikacje bez współautorstwa. I w końcu po trzecie, w autoreferacie opis cyklu powiązanych tematycznie publikacji i artykułów stanowi przede wszystkim niezależny opis każdej z publikacji, bez dogłębnej analizy powiązań i założeń oraz wkładu naukowego całego cyklu w dyscyplinę nauki o zarządzaniu i jakości.

Pierwsze dwie pozycje cyklu (1. Celuch K., Dziedzic E., Berbeka J., Kondas M., Liszka W., Soćko K., 2017, *Poland Meetings Impact 2015 – Wpływ ekonomiczny przemysłu spotkań na gospodarkę Polski*, MPI Pland, Szkoła Główna Turystyki i Rekreacji w Warszawie oraz 2. Celuch K., Neuhofer B., Kondas M., Liszka W., 2020, *Poland Events Impact 2019 – Wpływ ekonomiczny przemysłu spotkań na gospodarkę Polski*, Celuch Consulting, Szkoła Główna Turystyki i Hotelarstwa Vistula), mające opisywać istotę i rolę branży spotkań w gospodarce stanowią raporty biznesowe. Można je traktować jako publikacje definiujące istotę branży spotkań i przedstawiające tło branżowe, jednak jak podkreśla sam Habilitant, wnoszą one wkład w rozwój nauk o ekonomii i finansach, a nie o zarządzaniu i jakości. Habilitant pisze, że „Głównym celem zrealizowanego badania było: określenie ekonomicznego znaczenia spotkań i wydarzeń (m.in. społecznych, biznesowych, kulturalnych) odbywających się na terenie Polski i ukazanie ich wkładu w rozwój gospodarki” (Autoreferat s. 7). Pytania badawcze dotyczyły struktury wydatków, produktu krajowego brutto i miejsc pracy. Z tego powodu publikacje uznają za dobre tło kolejnych rozważań przedstawionych w cyklu, jednak nie stanowiące wkładu w rozwój dyscypliny nauk o zarządzaniu i jakości.

Druga część ocenianego cyklu jest zatytułowana „Destynacja a doświadczenie klienta w branży spotkań” i obejmuje tylko jeden artykuł (Dedeoğlu B.B., Van Niekerk M., Weinland J., Celuch K., 2019, *Re-conceptualizing customer-based destination brand equity*, *Journal of Destination Marketing & Management*). Ten element cyklu dotyczy problemu destynacji w zarządzaniu doświadczeniem klienta w branży spotkań. Habilitant wskazuje, że „moim kolejnym krokiem badawczym było zaproponowanie bardziej wszechstronnego modelu kreowania marki destynacji, uwzględniającego w pełniejszym stopniu (niż dotychczas) perspektywę klienta, w tym przede wszystkim komponent afektywny percepcji destynacji”. Tak jak mogę zgodzić się, że wskazany i zaproponowany w artykule model do określania wartości

marki destynacji z perspektywy konsumenta stanowi wkład w rozwój nauk o zarządzaniu i jakości, tak moje wątpliwości budzi fakt, na ile rzeczywiście model w ogóle został opracowany i rozwinięty przez Habilitanta (a na pewno nie został opracowany przez Niego samodzielnie). Model stanowi efekt pracy współautorskiej, gdzie według deklaracji wkład Habilitanta w powstanie artykułu wynosił 25% i polegał na przygotowaniu materiałów źródłowych oraz analizie materiału (nie dostarczono oświadczenia współautorów). Habilitant nie wspomina o udziale w pracach koncepcyjnych. Wskazana byłaby dużo większa precyzja w zakresie określania wkładu własnego w prace badawcze. Przedstawione wątpliwości uniemożliwiają określenie na podstawie załączonej publikacji i opisu wkładu Habilitanta w rozwój dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości.

W mojej ocenie wkład w rozwój dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości może stanowić trzecia część cyklu pod tytułem „Wykorzystanie nowoczesnych technologii w branży spotkań”. Składa się oraz 5 pozycji literaturowych, kolejno omówionych przeze mnie poniżej.

1. Neuhofer B., Magnus B., Celuch K., 2021, *The impact of artificial intelligence on event experiences: a scenario technique approach*, Electronic Markets

Artykuł ten przyjmuje podejście SDL (service dominant logic, logika dominacji serwisowej) i łączy w sobie dwa ważne aspekty zarówno w warstwie praktycznej, jak i teoretycznej, a mianowicie kwestię wykorzystania sztucznej inteligencji oraz współtworzenia wartości w doświadczeniach klienta. W artykule określono rolę sztucznej inteligencji jako autonomicznego „niehumanicznego” podmiotu (aktora), który współtworzy wartość i kształtuje doświadczenia związane z wydarzeniami. W artykule zaproponowano model sztucznej inteligencji w ekosystemach doświadczeń. Badania i wyniki stanowią wkład w rozwój nauk o zarządzaniu i jakości. Interesująca jest też technika scenariuszy i na pewno stanowi wkład metodyczny artykułu, jednak w tym zakresie nie mogę ocenić na ile Habilitant miał udział w samym badaniu i jego projektowaniu (na bazie oświadczenia w drugim załączniku tego udziału nie było).

2. Celuch K., 2021, *Events and technology towards a sustainable future: A bibliometric review and research agenda*, International Journal of Event and Festival Management (w rzeczywistości prawidłowy tytuł to: *Event technology for potential sustainable practices: a bibliometric review and research agenda*)

Artykuł identyfikuje trendy technologiczne, które mają szansę nadać branży wydarzeń zrównoważony charakter. Łączenie analizy nowoczesnych technologii z problemem zrównoważonego rozwoju stanowi w mojej ocenie istotny obszar badawczy. W artykule Habilitant dokonał bibliometrycznego przeglądu literatury w zakresie najnowszych zaawansowanych technologii informacyjno-komunikacyjnych w kontekście wydarzeń.

W artykule przeanalizowano 293 prace i na tej podstawie wskazano cztery główne obszary dla przyszłych badań na temat wpływu innowacji technologicznych na promowanie zrównoważonego rozwoju w branży wydarzeń (eventy wirtualne, wykorzystanie sztucznej inteligencji, technologia big data, rzeczywistość wirtualna i rozszerzona w branży wydarzeń). Na plus oceniam tabelę wskazującą potencjalne pytania badawcze w ramach każdego z czterech obszarów badań, które świadczą o umiejętności analize, ale też mogą wywrzeć wpływ na przyszłe badania w naukach o zarządzaniu i jakości. Artykuł potwierdza także umiejętności metodyczne habilitanta w zakresie prowadzenia zaawansowanej analizy bibliometrycznej.

3. Neuhofer B., Celuch K., To T.L., 2020, *The psychological dimensions of transformative festival experiences*, International Journal of Contemporary Hospitality Management (w rzeczywistości prawidłowy tytuł to: *Experience design and the dimensions of transformative festival experiences*)

Artykuł ma charakter interdyscyplinarny. Łączy badania z zakresu nauk o zarządzaniu i jakości oraz psychologii i podejmuje kwestie zjawisk towarzyszących doświadczeniom transformacyjnym stanowiących o osobistej przemianie uczestników wydarzeń. Artykuł integruje teorię projektowania doświadczeń i psychologię pozytywną. Z perspektywy nauk o zarządzaniu i jakości jako wkład oceniam aspekt projektowania wydarzeń jako doświadczeń prowadzących do indywidualnej transformacji. Zidentyfikowano sześć głównych wymiarów tworzenia i uaktywniania transformacyjnego doświadczenia festiwalu (pozytywne emocje, zaangażowanie, relacje, poczucie sensu, osiągnięcie, liminalność) i zaproponowano celowe projektowanie doświadczeń transformacyjnych konsumentów.

4. Celuch K., 2020, *Customers' Perceptions towards Online Event Ticket Sellers Using Topic Modeling*, International Journal of Event and Festival Management (w rzeczywistości prawidłowy tytuł to: *Customers' experience of purchasing event tickets: mining online reviews based on topic modeling and sentiment analysis*)

Przedstawione w artykule badanie miało za zadanie ujawnić odczucia uczestników eventów i najważniejsze aspekty oceniane w trakcie zakupów na platformach biletowych. Wyniki wykazały dziesięć wymiarów, do których uczestnicy wydarzeń przywiązują wagę. Wskazano też na znaczenie wiarygodności i kompetencji cyfrowych. Badanie poszerza dotychczasową wiedzę na temat doświadczeń związanych z usługami online i w związku z tym może mieć również zastosowanie w ramach ogólnie marketingu usług online. W tym zakresie stanowi ono wkład w rozwój dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości. W badaniu wykorzystano technikę

eksploracji danych w trakcie której zindeksowano 19364 komentarzy. Do tego zastosowano analizę sentymentu kategoryzując je na pozytywne, negatywne, obojętne i złożone. Doceniam je pod względem zastosowanej metodologii, która także może stanowić wkład w rozwój nauki w warstwie metodycznej.

5. Celuch K., 2021, *How many hashtags is too many? A case study of #foodfestivals experience*, Journal of Physical Education and Sport (w rzeczywistości prawidłowy tytuł to: *Hashtag usage and user engagement on Instagram: The case of # foodfestivals*)

Celem artykułu było określenie do jakiego stopnia hasztagi komunikują w mediach społecznościowych doświadczenia klienta w zakresie uczestnictwa w festiwalach. Autor dokonał ekstrakcji 53399 hasztagów związanych z festiwalami kulinarnymi. Ponownie połączono metody pochodzące z danologii i cyfrowego marketingu. Artykuł pokazuje interdyscyplinarne zastosowanie metod w naukach o zarządzaniu i jakości i pod tym względem, zwłaszcza metodycznym, stanowi wkład w rozwój dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości.

Podsumowując ocenę całego cyklu powiązanych tematycznie publikacji i artykułów, stanowi on spójną tematycznie całość. Uważam, że część poświęconą nowoczesnym technologiom w zarządzaniu doświadczeniem klientów na przykładzie branży spotkań można uznać za stanowiącą wkład w rozwój dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości. Dobór tematyki trzeba uznać za trafny i oryginalny. W światowej literaturze podkreśla się konieczność rozwijania badań nad wpływem nowoczesnych technologii na zarządzanie, a tym bardziej w kontekście zrównoważonego rozwoju. W ramach 5 publikacji stanowiących tę część cyklu 3 stanowią publikacje o samodzielnym autorstwie, co pozwala jednoznacznie określić wkład autora w ich powstanie. Jest to o tyle ważne, że przy pozycjach wieloautorskich Habilitant niewystarczająco precyzyjnie określił swój wkład w przedstawione artykuły, co wymaga dodatkowego wyjaśnienia. Przyjętą metodykę badań, dobór narzędzi i metod badawczych opiniuję jako właściwe i pod względem metodycznym przedstawione osiągnięcie oceniam wysoko. Na pewno ważnym wkładem jest rozwój metodologii w zakresie analiz bibliometrycznych i interdyscyplinarnych.

Niewątpliwie na podkreślenie należy poziom czasopism, w których zostały opublikowane artykuły stanowiące część cyklu. Wszystkie artykuły zostały wydane w prestiżowych międzynarodowych czasopismach, z czego 3 publikacje wieloautorskie zostały wydane w czasopismach po 140 punktów według MNiSW, a 3 publikacje samodzielne w czasopismach po 70 punktów według MNiSW. Publikacje wieloautorskie mają Impact Faktor.

Ocena pozostałych osiągnięć naukowych

Po uzyskaniu stopnia doktora Habilitant skupił swoją aktywność naukową w obszarze turystyki biznesowej oraz zarządzania doświadczeniami klienta w branży spotkań (zgodnie z ocenianym cyklem). Pod tym względem publikował zarówno monografie naukowe (po doktoracie 6), artykuły naukowe (po doktoracie ok. 20 autorskich i współautorskich), jak i rozdziały w monografiach. Habilitant nie dołączył dodatkowych (poza wskazanym cyklem) osiągnięć naukowych, co utrudnia przeprowadzenie ich merytorycznej oceny. Można w tym celu jednak wykorzystać dostarczone dane naukometryczne. Według Google Scholar Habilitant (na czas składania wniosku) miał 267 cytowań i indeks Hirscha równy 9. Wskaźniki te są relatywnie wysokie dla naukowców reprezentujących dyscyplinę nauki o zarządzaniu i jakości na podobnym etapie kariery i rozwoju naukowego.

4. Ocena spełnienia wymagania art. 219 ust 1. pkt 2., które określa, że doktor habilitowany wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Wysoko należy ocenić aktywność naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej. Habilitant jest zatrudniony na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Dodatkowo jest związany ze Szkołą Główną Turystyki i Hotelarstwa Vistula w Warszawie, Wydziałem Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego w Warszawie oraz Akademią Finansów i Biznesu Vistula w Warszawie. Najwyżej jednak oceniam współpracę międzynarodową, a w szczególności staże naukowe i funkcje adiunkta naukowego (post-doc) (staże potwierdzone załączonymi dodatkowymi dokumentami z instytucji goszczących). Po pierwsze, jest to staż naukowy i funkcja adiunkta naukowego (post-doc) oraz kierownika projektu badawczego w okresie 01.07.2012-01.07.2016 w San Diego State University L. Robert Payne School of Hospitality and Tourism Management w San Diego, USA. W ramach stażu habilitant kierował projektem „Destination Marketing Organisations – economic and communication analysis”. Po drugie, jest to staż naukowy i funkcja adiunkta naukowego (post-doc) i kierownika projektu badawczego w departamencie projektowania doświadczeń na Wydziale Zarządzania Innowacji i Zarządzania w Turystyce University of Applied Science w Salzburgu, Austria.

Habilitant jest też członkiem międzynarodowych organizacji naukowych i branżowych (m.in. The Association for Tourism and Leisure Education and Research, Meeting Professionals

Internatoonal, The Society for Incentive Travel Excellence oraz Destinations International). Został też członkiem Komitetu Naukowego The Incentive Research Foundation z siedzibą w Virginii, USA. Jest również członkiem rady redakcyjnej kilku czasopism, w tym międzynarodowych (m.in. Journal of Hospitality and Tourism Insights) oraz recenzentem wielu czasopism z obszaru turystyki. Był też członkiem komitetów naukowych konferencji (m.in. Międzynarodowe Sympozjum Naukowe w 2014 roku).

Habilitant prezentował też wyniki swoich badań i badań współautorskich na licznych konferencjach w kraju i za granicą. Tutaj chcę zaznaczyć, że ponownie zabrakło precyzji, gdyż wszystkie wystąpienia konferencyjne przedstawiane w autoreferacie pomijają ewentualnych współautorów prezentowanych referatów.

Dodatkowo warto zaznaczyć, że Habilitant pełnił również funkcję promotora pomocniczego w przewodzie doktorskim, otrzymywał nagrody (w tym od 2016 roku stypendium Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla młodych naukowców). Ma również szerokie doświadczenia dydaktyczne, organizacyjne i popularyzujące naukę z racji Jego zaangażowania w praktykę biznesową.

5. Wnioski końcowe i rekomendacja

Wyraźnie chcę podkreślić, że przygotowana forma dokumentacji powoduje gorsze odebranie dorobku naukowego habilitanta. W dokumentacji pojawiają się liczne niespójności formy, błędy stylistyczne, czy już podkreślone błędy w tytułach artykułów zgłaszanych jako część ocenianego cyklu powiązanych tematycznie publikacji i artykułów. Habilitantowi brakuje też precyzji w określaniu swojego wkładu w przypadku współpracy wieloautorskiej czy w zespołach badawczych. Niemniej jednak publikacje 4-8 w ramach zgłoszonego cyklu powiązanych tematycznie publikacji i artykułów naukowych, poświęcone nowoczesnym technologiom w zarządzaniu doświadczeniem klienta w branży spotkań, stanowią wkład w rozwój dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości. Jednocześnie należy uwzględnić pozostały dorobek i osiągnięcia Habilitanta, a zwłaszcza współpracę międzynarodową i staże na dwóch uczelniach zagranicznych. Dlatego biorąc pod uwagę wymogi stawiane przez Art. 219 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668 z późn. zm.), popieram wniosek o nadanie stopnia doktora habilitowanego dr. Krzysztofowi Celuchowi w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości.

Milenc Bartyczak-Kroczel